

Onderzoek. BESTE VERBLIJFSREGELING RESPECTEERT WENSEN EN GEVOELEN VAN KINDEREN

Van onze redactrice
Veerle Beel

KINDEREN WILLEN SCHEIDING BEGRIJPEN

KINDEREN worden vaak als „slachtoffers” van de echtscheiding van hun ouders gezien. Maar kinderen ondergaan die scheiding niet alleen, ze geven er ook betekenis aan en gaan ermee om. Ze zijn dus actor in het proces. Dat zegt professor Ann Buysse, psychologe aan de Universiteit Gent.

Op vraag van het kinderrechtencommissariaat (KRC) bevroeg zij enkele tientallen jongeren (jongens en meisjes van 11 en 14 jaar) over de scheiding van hun ouders. Het kinderrechtencommissariaat krijgt vrij veel klachten van kinderen die zich tijdens of na een scheiding miskend voelen of niet gehoord worden. Het wilde een duidelijker beeld krijgen over hoe kinderen de scheiding beleven.

De scheiding

„Opvallend is dat kinderen een groot onderscheid maken tussen de scheiding op zich en de verblijfsregeling”, zegt Buysse.

„De kinderen hebben op het eerste geen enkele invloed, en ze geven dat ook aan. Ze zeggen dat hun ouders in dat opzicht fundamenteel geen rekening met hen hebben gehouden. Een meisje zei letterlijk: *geen enkel kind wil dat zijn ouders uit elkaar gaan*. Op zich vind ik dat goed: kinderen moeten niet het gevoel hebben dat ze daar invloed op kunnen uitoefenen. Ze zouden zich nodeloos schuldig kunnen voelen.”

„Cruciaal is wel of kinderen betekenis kunnen geven aan de scheiding. Als ze het begrijpen, nemen ze het de ouders niet kwalijk. Ouders moeten liefst een duidelijk verhaal ophangen: ‘er is iemand anders’, of ‘we passen niet meer bij elkaar’. Die laatste reden vinden ze gemakkelijker. Ze zeggen letterlijk: papa en mama waren anders opgevoed.”

„Een jongen gaf aan dat zijn moeder wilde scheiden omdat zijn vader niets in het huishouden deed. Hij begreep niet dat ze niet weer samenkwamen toen zijn vader in eigen huis wel het huishouden deed. Respect opbrengen voor kinderen is eerlijk zijn tegen je kinderen. Je moet geen drogredenen ophangen.”

De verblijfsregeling

Los daarvan kunnen kinderen tevreden zijn, of niet, over hun verblijfsregeling.

Buysse: „Ontevreden zijn ze als ze het gevoel hebben dat er met hen geen rekening is gehouden. Er is onder kinderen geen eensgezindheid over welke verblijfsregeling de beste is: fifty-fifty of week-weekend. Het moet een beetje soepel zijn: ze willen bijvoorbeeld een uurtje vroeger weg bij papa, omdat ze 's avonds bij mama een leuk televisieprogramma willen zien. Ze willen elke zondag naar de jeugdbeweging kunnen. Als zulke dingen kunnen, zijn ze blij.”

Kinderen van gescheiden ouders zijn het gelukkigst als ze begrijpen waarom hun ouders niet meer samenleven, en als ze het gevoel hebben dat hun ouders rekening houden met hun wensen rond de verblijfsregeling.

„Een meisje gaf aan dat ze een gsm had gekregen van een ouder, die de ander meteen afpakte: ze mocht als ze daar was geen contact hebben met de eerste ouder. Goed dat ze er toch iets op vond. Ze werkte haar ouder met een smoes de

deur uit — nog dringend een nieuwe geodriehoek nodig voor school — en kon dan toch op het gewone toestel bellen.”

De grootste groep van de ondervraagde kinderen bleek gelukkig met de verblijfsregeling, in welke regeling ze ook zaten.

„Maar zij die ongelukkig zijn, zijn wel heel erg ongelukkig”, zegt Buysse.

„Ze brachten een stapel kopieën mee van de brieven die ze al naar de rechter hadden geschreven. Of een dagboek dat ze willen uitgeven. Als je het ge-

voel hebt niet gehoord te worden, zoek je naar andere manieren om je te uiten.”

De verwerking
Dagboeken en gedichtjes schrijven is een van de vele stra-

tegen die kinderen gebruiken om de scheiding te verwerken. „Er zijn meer en minder functionele strategieën”, aldus Buysse. Onder de minder functionele rekt ze het fantaseren over een hereniging tussen de ouders: „Iets wat alle tevreden kinderen in ons onderzoek zeiden te doen. Ook zij die begrijpen waarom hun ouders uit elkaar gingen en gelukkig zijn over de verblijfsregeling.”

„Nog minder functioneel is agressie: sommige 14-jarigen zeiden dat ze wel eens voorwerpen stuksloegen of van bovenaan de trap naar beneden lieten vallen, of dat ze aan zelfverminking deden.”

Veel meer kinderen gaven echter functionele strategieën aan: „Een meisje zei dat ze alles in haar dagboek had geschreven en het dan verbrand had. Een ander wil het boek juist uitgeven. Velen zeggen dat ze hun gedachten verzetten met muziek, lekker keihard, of met sport, spel en televisie kijken. Praten doen ze ook. Met hun ouders, maar niet altijd zo graag: moeders vertellen hun probleem te veel door, en ze zijn ook een beetje beducht voor het verdriet van hun ouders dat dan weer bovenkomt. Praten met vrienden kan ook, maar het nadeel daarvan is dat je met vrienden liever leuke dingen doet. Neven en nichten, broers en zussen blijken goede personen om mee te praten: zij kennen de situatie immers ook.”

De nieuwe partner
Tot slot het beste scenario voor een scheiding. Buysse vroeg aan de jongeren hoe een scheiding idealiter zou verlopen.

„Kort”, is het eerste antwoord. Vervolgens: „Ouders moeten het liefst niet roepen en schelden, ze moeten duidelijke informatie geven op een rustig moment, flexibel zijn en allebei toegevingen doen. Opvallend is dat kinderen zichzelf spontaan een rol toebedelen: ze zeggen dat kinderen bij een scheiding respect moeten behouden voor hun beide ouders en liefst geen partij kiezen.”

„Kinderen willen bij het hele scheidingsproces niet al te veel betrokken worden. Over de verblijfsregeling zeiden ze letterlijk: we willen een beetje kiezen, maar niet te veel. De beste regeling voor hen is die regeling die niet tegen hun eigen wensen ingaat, waar iedereen het over eens is en die flexibel is. Dat gaat dus lijnrecht in tegen het wetsontwerp-Onkelinx, dat de tweeverblijfsregeling als nieuwe norm wil opleggen.”

„Kinderen willen ook liever niet meteen met een nieuwe partner geconfronteerd worden, ook niet als ze weten dat die bestaat. Ze zien wel de voordelen van nieuwe partners: die brengen doorgaans meer financiële middelen in, waardoor het gezin weer als vaders kan leven.”

„Tot slot mag de rechter ‘geen domme vragen stellen’. Hij of zij mag ook niet zeggen dat het kind de mening van zijn moeder of vader na-aapt. Kinderen willen ernstig worden genomen.”

Tips voor lotgenoten

Vlaamse kinderen die een scheiding meemaakten, hebben deze tips voor lotgenoten:

OVER HOE JE ER ZELF MEE OMGAAT:

- Je moet alles een beetje vergeten. Zit er niet te veel mee in. Denk er niet elke dag aan.
- Bel naar de kinder- en jongerentelefoon. Het (gratis) nummer is 0800-15 111.
- Praat met iemand en schrijf je gevoelens op.
- Zoek gezelschap op.
- Kruip in je lievelingskast bij je vader en zorg dat je

- moeder er ook een heeft.
- Probeer je dagboek uit te geven.
- Scheur de bladen uit je dagboek en gooi ze weg. Dan vergeet je het misschien.
- Luister naar muziek, dat leidt je gedachten af.
- Denk niet te vlug dat het jouw schuld is.

OVER HOE JE MET JE OUDERS OMGAAT:

- Als je niet naar de andere ouder mag bellen, probeer je ouder dan even het huis uit te krijgen zodat je wel kunt bellen.
- Probeer je ouder ervan

- te overtuigen dat je de andere ouder toch ook twee keer in de maand mag zien.
- Probeer wat steun te geven aan je moeder als je vader weer problemen maakt.
- Zorg dat je je vader niet zot maakt als hij snel kwaad wordt.
- Loop niet te veel bij je vader als hij drinkt.
- Als één ouder niet wil dat je een bepaalde sport doet, en de ander wil het wel, doe het dan gewoon.
- Als ze veel ruzie maken, helpt het om ze naar een therapeut te sturen.
- Laat je niet overhalen om dingen van de ene

ouder te moeten voorzeggen aan de andere.

OVER DE RECHTER:

- Ga naar de jeugdrechter en zeg je mening.
- Schrijf een brief naar de jeugdrechter. Als die niet antwoordt, zorg dan dat de advocaat van een van je ouders dat nagaat.
- Schrijf een brief naar de rechter en als die niet antwoordt, schrijf dan een lange brief. Misschien antwoordt hij/zij dan wel.
- Zorg dat de rechter je serieus neemt.

► www.kinderrechten.be
► www.kjt.org